

A debreceni és a szegedi népfrentbizottságok együttes elnökségi ülése

A Hazafias Népfrent Szeged városi bizottságának elnöksége meghívására pénteken délután Szegedre érkezett a Hazafias Népfrent debreceni városi bizottsága elnökségének hattagú küldöttsége. A küldöttség vezetője János Mihalyné, a népfrent Debrecen városi bizottságának titkára, tagjai között volt Ördög László, a debreceni városi tanács vb elnökhelyettese is.

A két város népfrentbizottságának elnökségei öt székfoglaló tárgyalást meg a kultúrpolitikai, a békemozgalmai, az alkotmányügyi, a mezőgazdasági és a városi politikai népfrentmunka tapasztalatait. Szombaton a népfrent szegedi és debrece-

ni városi elnökségei együttes ülést tartottak. Ezen megjelent és részt vett Káron Sándor országgyűlési képviselő, a Hazafias Népfrent, Csongrád megyei bizottságának titkára is. Az ülésen dr. Bódy István, a szegedi I. kerületi tanács vb titkára a lakóbizottságok működésének tapasztalatairól, Bézi Ferenc, a Hazafias Népfrent szegedi II. kerületi bizottságának titkára pedig a kerületi bizottság tömegszervező és irányító munkájának tapasztalatairól tartott tájékoztató előadást. Mindkét előadást élénk vita követte.

A debreceni vendégek szombaton délután Szeged város nevezetességeivel ismerkedtek.

Kiosztották az idei Alpár-érmeket

A Technika Házában, szombaton az Építőipari Tudományos Egyesület elnöksége nevében dr. Rados Kornél, az egyesület elnöke kiosztotta az 1966. évi Alpár Ignác-érmeket. A tudományos egyesületben végzett eredményes társadalmi munkájáért az Alpár-érmekért első fokozatát dr. Kunszt György és dr. Menyhárt József, második fokozatát Czeglina Vilmos és Gilyén Jenő, harmadik fokozatát pedig Hetényi Antal, dr. Kubinszki Mihály és Öcsvári Rezső kapta. Ezenkívül tizenketten kaptak meg az építőipar kiváló dolgozója kitüntetését. (MTI)

A harmadik ötéves terv törvénytervezetéről tanácskoztak az országgyűlési bizottságok

Az országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi bizottsága dr. Pongrácz Kálmán elnöklésével megtartott ülésén megtárgyalta a népgazdaság harmadik ötéves tervéről szóló törvényjavaslat alapján a tanácsok előtt álló feladatokat, amelyekről dr. Maróti János, a Minisztertanács Tanácsszervek Osztályának helyettes vezetője tájékoztatta a bizottságot.

A harmadik ötéves terv főbb céljairól szólva a beszámoló elmondta, hogy a tanács ipar termelését mintegy 30 százalékkal tervezi növelni. Ezen belül a második ötéves tervhez viszonyítva 25 százalékkal több árut értékesítenek a belkereskedelemben, az exportra szánt termelés értéke pedig 47 százalékkal nő.

A bizottság ezután meghallgatta az ismertetést, amit az országgyűlés legközelebbi ülésén sorra kerülő legfőbb ügyészi beszámolóval kapcsolatban dr. Csénes Károly, a legfőbb ügyész helyettese adott.

Mind a törvényjavaslatot, mind a tájékoztatást a bizottság elfogadásra javasolja az országgyűlésnek.

Az országgyűlés szociális és egészségügyi bizottságának ülésén dr. Pesta Lászlónak, a bizottság elnökének megnyitóját után dr. Tóth Béla egészségügyi miniszterhelyettes tartott főreferátumot.

Az elmúlt időszakban az egészségügyi hálózat fejlesztésére 2,7 milliárd forintot fordítottunk, a kórházi ágyak száma mintegy 7 ezer 600-zal nőtt, 15 kórházat építettek, illetve bővítettek, Hatékonyabbá vált a tbc elleni küzdelem, hét új gyógyintézet kezdte meg működését.

A harmadik ötéves tervben az egészségügyi ellátás anyagi és műszaki bázisának fejlesztésére több mint 2,8 milliárd forint áll rendelkezésre, az orvosi szolgáltató hálózat felújítására és bővítésére pedig 2,2 milliárd forintot irányoznak elő.

Az egészségügyi miniszterhelyettes beszámolója Horváth Dániel, az Egészségügyi Minisztérium főosztályvezető-helyettese mondott kiegészítő referátumot a soron következő tervidőszak egészségügyi és szociális céljairól.

Az előterjesztést követő vita után a bizottság határozatot hozott, amellyel fővonalában elfogadta a har-

madik ötéves terv törvénytervezetének a szociális és egészségügyi ellátással foglalkozó fejezetét és egyben úgy határozott, hogy azt — néhány kiegészítéssel bővíve az országgyűlésnek elfogadásra ajánlja.

Az országgyűlés kereskedelmi bizottságának ülésén Tausz János belkereskedelmi miniszter tájékoztatóját rámutatott, hogy a népgazdaság harmadik ötéves tervéről szóló törvényjavaslat számol lehetőségeinkkel és erőforrásainkkal és gazdasági fejlődésünk további előrehaladását biztosítja.

A következő öt esztendőben a vásárlóerőnek mintegy 25 százalékkal való növekedésével számolnak, az egy főre jutó reáljövedelem hozzávetőleg 14—16 százalékkal lesz magasabb. A kiskereskedelmi forgalom 20 százalékkal bővül, ennek megfelelő mértékben emelkedik a lakosság fogyasztása.

Kedvezőbb ellátást irányoz elő a terv textiltermékek, ruházati cikkek, szőlesek, a vegyiparból eredő nyersanyagok, műanyagok, műszálak körét. A tartós fogyasztási cikkekkel való ellátás öt év alatt mintegy 40—45 százalékkal növekedik. A tervidőszak végére minden második család otthonában lesz televízió, a jelenlegi 85 ezer személygépkocsi mellé további 70—75 ezer gépkocsi kerül forgalomba.

Fontos teendőként említette Tausz János a lakosság jobb ellátását építőanyagokkal, ugyanis a tervelőirányzat szerint a következő években mintegy 200 ezer olyan új lakással számolnak, amelyet magánérőből építenek.

Az állami kereskedelemnek mintegy 2,5 milliárd, a szövetkezeti kereskedelemnek pedig 2,1 milliárd forint beruházási összeget biztosítanak a harmadik ötéves tervben. Jelentős összeget jelent majd ezenkívül a tanácsok beruházása is. Már ebben az évben elkészül például a csepeli, a szegedi és a tatányai áruház.

Bíró József külkereskedelmi miniszter a második ötéves terv eredményeit változtatta, majd megemlítette, hogy az áruexport a harmadik ötéves tervben továbbra is nagy szerepet játszik a nemzeti jövedelem alakulásában.

Ezután Molnár Károly, a SZÖVOSZ elnökhelyettese a szövetkezeti kereskedelem második ötéves tervének eredményeiről tájékoztatta a bizottságot.

Vita után a bizottság a törvényjavaslatot elfogadta és azt az országgyűlésnek elfogadásra ajánlja.

Az országgyűlés ipari bizottsága Bondor József elnökletével tartott ülésén dr. Jávori Ervin, az Országos Tervhivatal elnökhelyettese tartott tájékoztatót.

Elmondotta, hogy a harmadik ötéves tervben az ipari termelés értékének évenként mintegy 5—6 százalékos növekedési ütemével számolnak. Az ipari munka termelékenységének növekedését öt évre 24—27 százalékkal irányozták elő. A terv újabb előrelépést jelent abból a szempontból, hogy az egyes ágazatok között az ipari fejlesztés és ennek kapcsán a foglalkoztatottság és az életszínvonal tekintetében ma még fennálló lényeges különbség tovább fog csökkenni.

Az ágazati fejlesztési előirányzatokról szólva az előadó elmondotta, hogy a szocialista ipar termelésének öt év alatt 32—36 százalékos növekedése mellett, a vegyipar 55—60, a gépipar 40—45, a nehézipar 35—40 százalékkal növeli termelését. A könnyűiparban 20—24, az élelmiszeriparban pedig 28—32 sz-

zalékos termelésnövekedés szerepel az előirányzat szerint.

Az acéltermelés, a kohászat, a vegyipar, a gépipar és a könnyűipar tervszámainak ismertetése után a Tervhivatal elnökhelyettese az építőipar tervéről beszélt. Az építőipar termelésének öt év alatt 24—28 százalékkal kell növekednie. A lakásépítés termelékenységének fokozására a meglévő panelüzemek mellett kiépül a házépítő kombinátok hálózata Budapesten és néhány nagyobb vidéki városban.

A harmadik ötéves terv a közúti közlekedés fokozottabb fejlesztését irányozza elő. Tervbe vették 18 ezer 500 új vasúti teherkocsi és mintegy 1400 személykocsi beszerzését, 134 újabb villanymozdony és 340 Dieselmotordony forgalomba állítását, nagyarányú vasúti hálózat építést és korszerűsítést is.

A tájékoztatót vita követte, s kiderült, hogy például Csongrád megye az eddiginél több exportterméket adhatna a népgazdaságnak, ha egyes területeken hatékonyabb segítséget kapna az exportcégek gyártásához. Elmondották azt is, hogy Csongrád megyében a jeget a szomszédos megyéből kénytelenek „importálni” megfelelő kapacitás hiánya miatt és ez igen költséges.

Ezután a bizottság úgy foglalt állást, hogy a törvényjavaslatot elfogadásra ajánlja az országgyűlésnek.

Az országgyűlés mezőgazdasági bizottsága a mezőgazdaságnak az elmúlt öt esztendőben elért eredményei alapján az 1966—1970-es évekre előirányzott feladatokról Tisza Józsefnek, a bizottság titkárának elnöklése mellett Losonczy Pál földművelésügyi miniszter előterjesztése alapján tárgyalt.

Alapvető célja volt a mezőgazdasági második ötéves tervének, hogy az ország kenyérgabona-szükségletét a tervidőszak második felében hazai termelésből elégítsük ki. Ezt a feladatot a mezőgazdaság 1964—1965-ben és 1965—1966-ban sikerrel megoldotta.

Mintegy 40 milliárd forint — tehát az előirányzott 34 milliárdnál nagyobb — értékű beruházást valósítottak meg a mezőgazdaságban a második ötéves terv során.

Az előterjesztés szerint a harmadik ötéves terv időszakában is a mezőgazdaságra hárul a lakosság élelmiszerellátásának biztosítása. 1966 és 1970 között 1961—65-höz képest a mezőgazdasági termelésnek 13—15 százalékkal kell növekednie évenkénti 2,5—2,8 százalékos ütemben. Az előirányzat szerint a mezőgazdasági termékek exportja a második ötéves terv utolsó esztendőjéhez viszonyítva mintegy 50—53 százalékkal, ezen belül a szocialista országok vonatkozásában 63—65 százalékkal emelkedik.

Úgy tervezik, hogy 1970 végére a szarvasmarha állomány eléri a kétmilliót, a juhállomány a 3 milliót, a tehenekénti tejhozam a 2500—2600 liter, a tojástermelés pedig öt év alatt 2,3 milliárdról 2,9 milliárd darabra szaporodik.

A kitűzött feladatokra a törvénytervezet szerint 44,4 milliárd forint beruházási összeget biztosítanak, s ez az előirányzat a népgazdaság összes beruházásának mintegy 17 százalékát jelenti.

Dergács Ferenc élelmiszerügyi miniszterhelyettes a mezőgazdasági árutermelés és az állami felvásárlás alakulásáról, a harmadik ötéves terv állami felvásárlási előirányzatairól tájékoztatta a bizottsági ülés résztvevőit.

A bizottság a törvénytervezet fő vonalaiban elfogadta és azt elfogadásra javasolta az országgyűlésnek.

Közelebb a csillagokhoz

Hobby, szenvedély, tudomány, örök emberi kíváncsiság kielégítése az amatőr csillagászkodás? Azt hiszem, mindez és még ennél is több: izgalmas szórakozás, esztétikai élvezet, s a fokozatos megismerés révén gazdaság-érzet, győzelmi mámor is a világmindenség térképén való kalandozás. E föltevést igazolja néhány fanatikus amatőr csillagászzal folytatott beszélgetésem egyik este, a szegedi Uránia csillagvizsgáló szűkös munkahelyén.

Országos hírű

Márki-Zay Lajos, magas vékony, fiatalember, szemüvegénél jobban csillog a szeme, amikor másodállásban betöltött munkakörét magyarázza. Egyetemi hallgató, most végez tanulmányait, ő a csillagvizsgáló vezetője, már harmadik éve. Dr. Makai Lajos egyetemi adjunktus vezetésével 1961-ben kezdett működni a szakkör, amelynek Márki-Zay is alapító tagja volt. A néhány fős kollektívhoz, egyetemi hallgatóhoz hamarosan csatlakoztak középiskolások, jelentős létszámmal a Radnóti gimnázium Bánykúti Szilveszter tanár által vezetett csillagászati szakköre. Jelenleg a radnótiistákon kívül a Ságvári, a Rózsa Ferenc és a Tisza-parti gimnázium diákjaiból három, egyetemi és főiskolai hallgatók közül egy szakkör működik összesen 60 taggal. Hetenként összejönnek s a budapesti Uránia által kiadott tematika szerint előadásokon, konzultációkon képezik magukat. A szakkörök mellett itt van a csillagászat baráti köre is, amelynek 150 tagja között a sok diákon kívül, tanár, tűzoltó, gépirónó, kályhakészítő kisiparos, MÁV nyugdíjas főtanácsos, könyvkötő és asztalos is megtalálható. Kéthetenként összejönnek, s nemcsak előadásokon vesznek részt (rekord volt nemrég egy előadáson 170 hallgató!) hanem angol, német, orosz, francia nyelvű folyóiratokból, szakkönyvekből végeznek fordításokat, ezeket kicserélik más városokban működő Urániák tagjainak fordításaival. Fotolaboratóriumuk is a tagok tulajdonában levő felszerelési tárgyakból áll.

Úgy értem, hogy a szegedi Urániának már évek óta országos híre is van. 1963-ban a csillagászati héten 140 hallgató volt, tavaly már 820-an jöttek össze a helyiek és az ország más részeiből. Idén, augusztus 26—28 között Szegeden rendezik meg a csillagászat baráti körének IV. országos találkozóját, amelyen neves külföldi vendégek is részt vesznek.

Egy szűkszavú zongorista

A csillagászat és az űrhajózás korunk aktuális tudomány, csoda-e hát, ha az érdeklődés csodaszámba menő teljesítményeket produkál még az amatőrök körében is? Martos Endre, a feltűnően

szerény zongorista két évi előtanulmány után három évi munkával az ország harmadik legnagyobb méretű csillagvizsgáló távcsövét készítette el autódidakta letére úgy, hogy az a tudományos kritériumokat is elbírja. Egyedül Kulín György A távcső világa című könyvének és saját természetes érdeklődésének, hihetetlen szorgalmának eredményeként konstruálta és rakta össze, miközben matematikusnak, fizikusnak, asztalosnak, üvegcsiszolóknak, lakatosnak, órásnak, s ki tudja, minek kellett még lennie. Miért? „Azért, hogy meglássam, amit eddig még kevesen láthattak meg ... Éjfél tájt járok haza a munkából, olyankor tiszta az ég, csend van mindenütt s én leülök a távcső elé”. Így magyarázza meg s elhallgatja, hogy Kulín professzor gratulált neki produktumáért.

Az adminisztrátor

Vagy Nagy Joachim, az idős adminisztrátor, aki még 1936-ban készített csillagvizsgáló távcsövet s Bánykúti Szilveszterrel közösen hajnalokig elmerültek a csillagos égboltok és a Lechner téren. Az ismerősök körül állták őket s hallgatták rajongó magyarázataikat. Nagy Joachim a Somogyi és az egyetemi könyvtár valamennyi csillagászati szakkönyvét átböngészte már, s jelenleg kiadás előtt, tudományos lektorálás alatt van Kronológiai című könyve. Ebben a hazai viszonylatban egyedülálló tanulmányban az ókori népek időszámításával kapcsolatos ismereteit, a tárgyak, régiségek korának csillagá-

szati módszerekkel történő megállapítását írja meg.

Bandi, a „kis csillagász”

Na és a „kis csillagász”? A 13 éves Fröhlich András, akit tanuló társai a Gutenberg iskolában titulálnak így, tavaly óta szakköri tag. De milyen? Azt mondja Márki-Zay, hogy sokszor úgy kell hazaküldeni Bandit a csillagvizsgálóból. Nem ösztönösen, hanem céltudatosan foglalkozik a csillagászzal. Azt mondja: „Érdekelnek a távolban lezajló események”. Szemüveglenccéből harmincsoros nagyító távcsövet szerkesztett s esténként az Úttörő téren népes csoportokat ismert meg a csillagos égbolttal. „Csillagász leszek” — határozottan feleli a kérdésre s kitűnő tanulmányi eredményei alapján ezt el is lehet hinni neki.

Több támogatást

Az egyetem helyiséget, tetőteraszt, távcsöveket adott, a TIT folyósítja a másodállásért járó fizetést a budapesti Uránia szakmai segítségét és biztatást nyújt. De az hiszem, ez a legkevesebb — s még mennyien jelentkeznének szakkörbe, ha lehetne! — több támogatást, nagyobb nyilvánosságot érdemel, hiszen másutt az Urániákat egy-egy nagyobb üzem vagy a tanács költségvetéséből finanszírozza. Szegeden az Uránia csillagvizsgálóknak, különösen az alap-, közép- és felsőfokon tanuló nagyszámú fiatalok képzése, korszerű érdeklődésének kielégítése szempontjából kell, hogy biztos alapokon nyugvó jövője legyen. Ehhez a szubjektív adottságok a legteljesebb mértékben megvannak. Kondorosi János

APADÓ KUTAK

Otvenhét gyálaréti levélíró panasza

Egyre nagyobb kincs az ivóvíz Gyálaréten. Akár az ember egészsége, ha fogytán van.

A gyálarétiak — ötvenhét aláírással — tragikus hangú levélben panaszkodtak: „Péld, hogy a kis község lakossága rövidesen teljesen víz nélkül marad... Nem kérünk sokat, csak azt, hogy a legelemibb életszükséglet, a víz biztosítva legyen.”

Valóban, a nélkülözhetetlen kéri.

1

Annyira sürgős a vízfakasztás Gyálaréten? Az ötvenhét levélíró véleménye: „A reggeli, déli és esti órákban sorbanállás van a vízért és hosszú ideig várunk, míg a háztartási szükségletre beszerzik... És a kutak vize egyre apad.”

A községi tanácselnök, Gergelyfi Tamás megerősíti a levélírók állítását.

— A faluban két anyakút van, közülük az egyiket a harmincas évek elején, a másikat 1955-ben fúrátták. A falu szélén, a tsz major szük-

ségletére a gazdaság is épített egy kútát, melynek jó a vízboréka. A két községi kút kimerülően van, perceként 10—14 liter vizet ad. A központi anyakút három kifolyója közül csupán egyikből nyerünk vizet, azt is szivattyú segítségével.

A tanácsagi beszámoló alkalmával elhangzott kéréseket mutatja, mindenikén szerepel a víz probléma. Gyálaréten tehát elsődleges, sürgős teendő az ivóvíz biztosítása.

2

Mi akadályozza ebben? — kérdeztem a vb elnököt.

— Új kút kell, legalább 280 méter mély. Erre már víztársulást is szervezhetnénk majd. A járási tanács építési- és közlekedési csoportjától tavaly decemberben kértük a támogatást — s mutatja a választ. „Az arctézi kút fúráshoz szükséges fedezet biztosítását kérő jegyzőkönyvet a Csongrád megyei tanács vb pénzügyi csoportjához küldtük. Erre nem született előnyös dön-

tés. Az építési- és közlekedési csoport 1966—67-es tervében csak másodlagos célkitűzéseként szerepel.

Ez magyarul azt jelenti, hogy a jövőben sem oldódik meg az ivóvíz probléma?

3

A gyálarétiak aggodalma és sürgető kérése végül is megértésre talált a járási tanács építési- és közlekedési csoportjánál. Mari Péter, az építési- és közlekedési csoport vezetője közölte, hogy hamarosan szakértő bizottság vizsgálja meg a helyszínen a vízellátás megoldásának lehetőségeit. Megmérik a bővizű tsz kútjának kapacitását, amennyiben ez megfelelő vízbőveléssel rendelkezik, megegyezésre próbálnak jutni a „vízközlőszőlőtől” vonakodó tsz vezetőkkel. A másik út: a meglévő anyakutak egyikét kímélték, míg megfelelő mennyiségű vizet nyernek. Gyálaréten tehát a vízfakasztás — így vagy úgy — féleven belül mindenképpen megtörténik.

B. Ö.